

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Nytænkning på uddannelsesområdet: investering i kvalifikationer for bedre socioøkonomiske resultater«

COM(2012) 669 final

(2013/C 327/12)

Ordfører: **Mário SOARES**

Medordfører: **Pavel TRANTINA**

Kommissionen besluttede den 20. november 2012 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

"Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Nytænkning på uddannelsesområdet: investering i kvalifikationer for bedre socioøkonomiske resultater"

COM(2012) 669 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 26. juni 2013.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 491. plenarforsamling den 10.-11. juli 2013, mødet den 10. juli, følgende udtalelse med 154 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU støtter generelt Kommissionens initiativ, navnlig dens indsats mod ungdomsarbejdsløsheden, men finder at meddelelsens indhold ikke stemmer overens med den ambitiøse overskrift – "Nytænkning på uddannelsesområdet".

1.2 Den nuværende økonomiske og sociale krise begrænser de budgetmæssige muligheder i EU-landene og navnlig i de lande, der er underlagt budgetmæssige justeringer, og hvis situation er forværret yderligere pga. nedskæringer i EU-budgettet. EØSU advarer mod, at de nedskæringer, der foretages på uddannelsesbudgetterne risikerer at gøre de nødvendige initiativer og forslag til fromme løfter.

1.3 Udvalget er bevidst om, at der findes store mangler i uddannelsessystemerne, som man hurtigst muligt må rette op på, og at det er bydende nødvendigt at løse problemerne med at skabe forbindelse mellem skolesystemet og arbejdsmarkedet. Derfor anbefaler EØSU

at EU-institutionerne

1.3.1 reviderer mekanismerne til indsamling, fremlæggelse og fortolkning af data om almen uddannelse og erhvervsuddannelse for at sikre, at de er gennemsigtige og sammenlignelige;

1.3.2 tillige reviderer de nuværende europæiske uddannelsesforløb og de forskellige eksisterende instrumenter, herunder navnlig de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitets sikring (ESGQA);

1.3.3 gennemfører de foranstaltninger, der nu foreslås, så de integreres i andre initiativer, der sigter mod unges integration på arbejdsmarkedet, navnlig handlingsplanen "Unge på vej mod beskæftigelse og iværksætter";

1.3.4 sikrer, at EU's kommende budget indeholder de nødvendige midler til hele dette program, navnlig for det nyligt vedtagne ungdomsbeskæftigelsesinitiativ;

at medlemsstaterne

1.3.5 reviderer og/eller opdaterer politikkerne vedrørende beskæftigelse og offentlige tjenester af kvalitet i overbevisningen om, at for fuldt ud at opfylde de opstillede uddannelsesmål bør investeringerne i denne sektor ledsages af økonomiske politikker samt social- og arbejdsmarkedspolitikker, som støtter en bæredygtig udvikling og velfærden, idet arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer bør sikres fuld deltagelse i processen;

1.3.6 tilskynder til, at erhvervelse af iværksætterkompetencer indarbejdes i uddannelsespolitikkerne og -programmerne. Erhvervelsen af disse kompetencer kan ud over skoleundervisningen eventuelt suppleres med praktikerfaring i virksomheder og med virksomheders deltagelse i skolernes initiativer;

1.3.7 fremmer indførelsen i skolesystemerne af kombinerede uddannelsesforløb, hvor klasseundervisning veksler med erhvervspraktik, ved at øge uddannelsesmyndighedernes og virksomhedernes forståelse for betydningen af sådanne initiativer;

1.3.8 hurtigst muligt tager sammenhængen mellem almen uddannelse, erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedet op til revision for at få et bedre kendskab til eventuelle mangler og tilrettelægge en erhvervsuddannelse, som reelt imødekommer arbejdsmarkedets behov;

1.3.9 garanterer alle borgere de nødvendige forudsætninger for vedvarende uddannelse, forbedring af deres uddannelse (efteruddannelse og omskoling) med behørig respekt for retten til livslang uddannelse af kvalitet;

1.3.10 anerkender og på en kreativ og innovativ måde udnytter ikke-formelle læringsforløb ved at gøre de kompetencer, der erhverves uden for det formelle system, mere synlige, styrke komplementariteten mellem ikke-formel og formel læring og samtidig fremme lige muligheder;

1.3.11 vedtager fælles standarder og principper, som gør det muligt at fastlægge kvalitetskriterier for systemer, der sikrer anerkendelse og godkendelse af ikke-formel læring;

1.3.12 investerer i uddannelse og ansættelse af gode lærere ved at forbedre deres faglige og pædagogiske uddannelse, ved at tilstræbe kønsmæssig balance i rekrutteringen af lærere og ved at tilvejebringe passende løn- og karrierevilkår, så læreruddannelsen bliver mere attraktiv for de unge;

1.3.13 opfatter budgetterne for almen og faglig uddannelse som en investering i fremtiden og en stadig nødvendighed for at kunne opfylde forpligtelsen til at sikre alle en relevant uddannelse af kvalitet. I den forbindelse må nedskæringer, som kan indvirke negativt på denne forpligtelse, undgås;

1.3.14 inddrager alle berørte parter (bl.a. ungdomsorganisationer og organisationer i lokalsamfundet, skoler, lærere, forældre og værger, virksomheder og fagforeninger) i udformningen og opfølgningen af uddannelsespolitiske foranstaltninger og i kortlægningen af mulige problemer samt i arbejdet med at uddanne og integrere de unge i samfundet ved at opstille klare mål, foretage regelmæssige evalueringer og tilføre tilstrækkelige midler, så uddannelserne kan være bæredygtige;

og at arbejdsmarkedets parter

1.3.15 lever op til deres ansvar og reelt gennemfører den handlingsramme for ungdomsbeskæftigelse, der blev vedtaget som led i deres fælles arbejdsprogram for 2012-2014, ved at stille skarpt på forbindelsen mellem uddannelse, unges forventninger og arbejdsmarkedets behov og samtidig tage hensyn til unges overgang fra skolen til arbejdsmarkedet med en generel forøgelse af beskæftigelsen for øje.

2. Indledning

2.1 Uddannelse indtager ofte en central plads i EØSU's debatter, og udvalget glæder sig derfor over, at Kommissionens

meddelelse slår fast, at "investeringer i uddannelse er afgørende for fremme af produktivitet og økonomisk vækst" ⁽¹⁾. Ligesom Kommissionen er udvalget endvidere meget opmærksom på de store forandringer, der er ved at ske på de europæiske arbejdsmarkeder, og som viser behovet for at tage uddannelsessystemerne op til revision for at løse påviste fejl eller mangler.

2.2 EØSU har bidraget til anerkendelse af uddannelse som en grundlæggende menneskeret ⁽²⁾ i en lang række udtalelser, hvori udvalget taler for, at uddannelsens centrale mål fortsat er at udvikle frie, kritiske og selvstændige borgere, der er i stand til at bidrage til udviklingen af det samfund, de lever i, og er bevidste om, at de deler værdier og en kultur.

2.3 Udvalget er overbevist om, at der som led i læreruddannelsen bør sættes fokus på kompetencer inden for moderne kommunikation. Dette skulle kunne bidrage til at gøre skolelivet relevant og interessant ⁽³⁾.

2.4 EØSU er endvidere enig i, at det haster med at finde frem til sammenhængende og horisontale politiske svar på en række grundlæggende spørgsmål, herunder især den vedvarende høje skolefrafaldsprocent i Europa, arbejdstagernes lave deltagelse i livslang uddannelse, det lave uddannelsesniveau hos millioner af borgere, utilstrækkelige læsefærdigheder blandt børn og unge under 15 år og den massive ungdomsarbejdsløshed i nogle lande i EU.

2.5 EØSU frygter dog, at de initiativer, der foreslås i meddelelsen, falder til jorden, som situationen er i dag i de europæiske lande i krise. Budgetnedskæringerne, især i bevillingerne til uddannelse, kan gøre det sværere at rette op på elevens og studerendes ulige udgangspunkter og fremme målet om uddannelse af kvalitet for alle ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ COM(2012) 669 final.

⁽²⁾ EUT C 161 af 6.6.2013, s. 67-72, EUT C 161 af 6.5.2013, s. 27-34, EUT C 11 af 15.1.2013, s. 8-15, EUT C 299 af 4.10.2012, s. 97, EUT C 191 af 29.6.2012, s. 103, EUT C 76 af 14.3.2013, s. 1, EUT C 181 af 21.6.2012, s. 94, EUT C 143 af 22.5.2012, s. 94, EUT C 181 af 21.6.2012, s. 143, EUT C 68 af 6.3.2012, s. 11, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 50, EUT C 68 af 6.3.2012, s. 1, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 42, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 1, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 55, EUT C 21 af 21.1.2011, s. 66, EUT C 255 af 22.9.2010, s. 81, EUT C 318 af 23.12.2009, s. 113, EUT C 218 af 18.5.2010, s. 10, EUT C 224 af 30.8.2008, s. 100, EUT C 204 af 9.8.2008, s. 95, EUT C 151 af 17.6.2008, s. 45, EUT C 218 af 11.9.2009, s. 85, EUT C 151 af 17.6.2008, s. 41.

⁽³⁾ Survey of Schools: ICT in Education (<https://ec.europa.eu/digital-agenda/node/51275>).

⁽⁴⁾ Rapporten, der overvåger gennemførelsen af UNESCO's initiativ fra 2012 "Uddannelse for alle" (EFA), påpeger, at EFA-målene ikke længere opfyldes, og den konkluderer, at for at kunne fremvise gode resultater over for borgerne, må uddannelsessystemerne råde over tilstrækkelige og stabile midler. OECD har imidlertid i nylige erklæringer understreget, at en offentligt finansieret uddannelse, som fokuserer på kvalitet og lighed, er den bedste måde, hvorpå regeringerne ikke alene kan spare penge, men også investere dem godt. Under alle omstændigheder bør de ugunstigt stillede samfund og befolkningsgrupper inddrages, da der ellers ikke kan være tale om et uddannelsessystem af kvalitet. Education International-OECD-konference om «Quality and dialogue key to public education», 4. februar 2013.

2.6 Skønt ansvaret for uddannelsesområdet henhører under medlemsstaterne, spiller Den Europæiske Union også en vigtig rolle, dels via den åbne koordinationsmetode på EU-plan mellem de forskellige undervisningsministre, dels via mekanismer for dataindsamling på EU-plan, og dels via diverse EU-initiativer på uddannelsesområdet, såsom Bologna- og Københavnprocessen, Bruggekommunikéet, det europæiske meritoverførsels- og meritakkumuleringsystem (ECTS), det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET), den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF) og de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring (ESGQA) ⁽⁵⁾.

2.7 Den bekymring, som brede sektorer i civilsamfundet nærer over for misforholdet mellem de unges erhvervede kvalifikationer og virksomhedernes behov, samt den vanskelige overgang fra skole til beskæftigelse eller fra arbejdsløshed til beskæftigelse, er berettiget, og der bør følgelig tages fat på disse problemer. Derfor bifalder EØSU i særlig grad Kommissionens beslutning om at styrke udvekslingen mellem uddannelses- og beskæftigelsesverdenen, fremme initiativer og fælles aktioner for at lette overgangen fra uddannelse til arbejde, fjerne hindringerne for mobilitet inden for EU, forbedre arbejdsmarkedets funktion væsentligt og sikre lige muligheder. EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at fortsætte denne kurs for at bevare den europæiske sociale model og styrke den sociale samhørighed.

2.8 EØSU bifalder den nye handlingsramme for ungdomsbeskæftigelse, der er udarbejdet af arbejdsmarkedet parter som en væsentlig del af deres fælles arbejdsprogram for 2012-2014, og som præsenteredes første gang på det sociale trepartstopmøde den 14. marts 2013.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Udvalget glæder sig over, at Kommissionen vier bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden særlig opmærksomhed på fire nøgleområder: almen uddannelse og erhvervsuddannelse af høj kvalitet, indarbejdning af praktisk læring på arbejdspladsen, indførelse af tosporede læringsmodeller og styrkelse af partnerskaber for at nå et fælles mål.

3.2 Titlen på meddelelsen er udtryk for en ambition, som indholdet ikke lever op til, muligvis fordi Kommissionen har villet koncentrere sig om ét enkelt mål. EØSU mener dog, at man kunne være gået et skridt længere i overvejelserne og have taget så presserende spørgsmål/udfordringer op som den nuværende demografi i Europa, energispørgsmålet og migration, som ville kræve langt mere komplekse svar. Ligeledes bør der i

fremtiden tages hensyn til andre undersøgelser, herunder nogle, som FN og UNESCO for nyligt har udarbejdet ⁽⁶⁾.

3.3 Med Kommissionens forslag in mente peger EØSU på faren for, at uddannelse ene og alene betragtes som et middel til udvikling af rent erhvervsrettede kompetencer og til forbedring af beskæftigelsesevnen ⁽⁷⁾. EØSU gentager det synspunkt, at beskæftigelsesevne ikke alene afhænger af erhvervelse af grundlæggende færdigheder og praktisk erfaring, men også af kvaliteter og holdninger som f.eks. aktivt borgerskab, personlig udvikling og trivsel. Selv om beskæftigelsesevne kan betragtes som et mål at arbejde hen imod i forbindelse med en nyvurdering af uddannelse, bør den ikke fortolkes for snævert.

3.4 EØSU minder om, at for fuldt ud at opfylde de opstillede uddannelsesmål, må investeringerne i denne sektor ledsages af økonomiske politikker samt social- og arbejdsmarkedspolitikker, som støtter en bæredygtig udvikling og velfærd. EØSU har tidligere opfordret EU og medlemsstaterne til – ikke mindst i disse krisetider – at revidere og/eller opdatere politikkerne vedrørende beskæftigelse og offentlige tjenester af kvalitet, at vie særlige grupper (børn, voksne med særlige behov, indvandrere osv.) særlig opmærksomhed og at indarbejde kønsaspektet og fuld inddragelse af det organiserede civilsamfund i alle disse politikker ⁽⁸⁾.

3.5 Erkendelsen af, at der er et misforhold mellem de kvalifikationer, som arbejdsmarkedet efterspørger, og de kvalifikationer, som de unge og arbejdstagerne har, gør det mere presserende nødvendigt at sammenkoble uddannelses- og beskæftigelsesverdenen for at overvinde denne skævhed, selv om det samtidig er klart, at skole- og arbejdstid ikke er og ikke kan være det samme.

3.6 EØSU glæder sig over Det Europæiske Råds nylige beslutning om at lancere en "Ungdomsgaranti", som skal sikre, at alle unge under 25 år modtager et kvalitetstilbud om beskæftigelse, videreuddannelse eller et praktikophold senest fire måneder efter, at de har forladt det formelle uddannelsessystem eller er blevet arbejdsløse.

⁽⁶⁾ Tolv internationale eksperter i uddannelse har i UNESCO's sæde (Paris, 12.-14. februar 2013) taget fat på en kritisk gennemgang af de vigtigste rapporter om uddannelse, som denne organisation har udarbejdet i det 20. århundrede – rapporten "*Lære at være*" af Edgar Faure (1972) og rapporten "*Uddannelse er en skatkiste*" af Jacques Delors (1996) – i lyset af de seneste dybtgående samfundsmæssige forandringer (www.unesco.org).

⁽⁷⁾ "Beskæftigelsesevne" og "beskæftigelsesfremme" er to udtryk, som ikke har samme betydning og ikke tilhører samme begrebsverden. "Beskæftigelsesfremme" er et komplekst fænomen, hvor ansvaret er delt mellem staten, arbejdsgiverne og arbejdstagerne, og som kræver social dialog og forhandling, mens "beskæftigelsesevne" næsten udelukkende har at gøre med de jobsøgendes individuelle ansvar.

⁽⁸⁾ EUT C 18 af 19.1.2011, s. 18.

⁽⁵⁾ Alle akronymer er baseret på de engelske betegnelser.

3.7 EØSU gør dog opmærksom på, at de nuværende arbejdsløshedsniveauer ikke kun rammer de unge, men også ældre arbejdstagere. Derfor burde man udnytte disse arbejdstageres viden, ikke kun for at hjælpe de unge med at finde deres plads på arbejdsmarkedet, men også for at videregive viden, som er indvundet i kraft af vidtrækkende erfaringer.

3.8 Udvalget beklager, at Kommissionen i denne meddelelse ikke har grebet lejligheden til at anerkende den rolle, som ikke-formel uddannelse kan spille som et supplement til den formelle uddannelse, og gør opmærksom på den opfordring, som deltagerne i Symposiet i Strasbourg udsendte om fastlæggelse af en fælles proces på mellemlangt og langt sigt, som skal munde ud i en anerkendelse af ikke-formel uddannelse i Europa⁽⁹⁾.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Tværfaglige og grundlæggende kvalifikationer

4.1.1 EØSU er enig med Kommissionen i, at "*der er behov for at koncentrere bestræbelserne om udvikling af tværfaglige kvalifikationer ... navnlig iværksætterkvalifikationer*", men mener, at de første skridt bør være at give alle et grundlag eller grundlæggende kvalifikationer. Udvalget deler endvidere Kommissionens opfattelse af, at sprogindlæring fortsat bør nyde særlig opmærksomhed. Faktisk vil unge, som har erhvervet gode grundlæggende og tværfaglige færdigheder (navnlig evnen til at arbejde i et team, beherskelse af adskillige sprog, it-kundskaber, evnen til at danne sin egen mening og give udtryk for den, evnen til at deltage i en beslutningsproces osv.), sandsynligvis have mindre vanskeligt ved at indtræde på arbejdsmarkedet og påtage sig en erhvervsaktivitet.

4.1.2 "Iværksætterkvalifikationer" eller "foretagsomhed" er utvivlsomt en vigtig faktor, for så vidt som der ikke kun tænkes på etablering af virksomheder. Uden foretagsomhed kommer man ikke langt i livet, især ikke i vanskelige tider som disse. At udviklingen af denne evne medtages som et mål for uddannelsespolitikkerne og i uddannelsesprogrammerne hilses således velkommen.

4.1.3 For at opbygge iværksætterånden kan det – ud over spørgsmålet om læseplaner – være vigtigt at give mulighed for praktikerfaring i virksomheder eller organisationer og tilskynde virksomheder og organisationer til at deltage i skolernes initiativer. Kommissionen og medlemsstaterne bør gøre det mere gennemskueligt, hvad der menes med "*lige adgang til passende læring og erhvervsforberedende programmer*" og opstille et sammenhængende sæt af indikatorer med henblik på at sammenligne de forskellige niveauer og evaluere resultaterne med deltagelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet.

⁽⁹⁾ Symposiet, der blev afholdt den 14.-16. november 2011, var organiseret i fællesskab af Kommissionen og Europarådet samt en række ungdomsorganisationer, herunder Det Europæiske Ungdomsforum, "Jugend für Europa" (det tyske nationale agentur for programmet Aktive Unge) og SALTO-Youth Training and Cooperation Resource Centre (SALTO = "Support for Advanced Learning & Training Opportunities"). (http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/EKCYP/Youth_Policy/docs/Youth_Work/Policy/STATEMENT_Symposium_participants_160312.pdf).

4.1.4 EØSU mener imidlertid, at iværksætterevnen kun kan udfolde hele sit potentiale, hvis den ledsages af evne til samarbejde og teamarbejde, som skolerne også bør udvikle hos børn og unge.

4.1.5 Der bør fortsat lægges særlig vægt på undervisningen i naturvidenskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik ("STEM")⁽¹⁰⁾ i uddannelsessystemerne, fordi disse fag stadig er centrale i et samfund domineret af teknologi og teknologisk udvikling, og fordi højt kvalificerede arbejdstagere med stor videnskabelig viden vil blive stadigt mere efterspurgt⁽¹¹⁾. Det er dog vigtigt, at disse fagområder præsenteres på en mere elevvenlig, mere kreativ og dermed mere attraktiv måde, som også fremmer større og bedre kønsmæssig ligevægt⁽¹²⁾.

4.1.6 Dokumentet omtaler ikke følgerne af krisen og justeringspolitikkerne på videnskaben, forskningen og dens aktører (forskere, akademikere, universiteter) eller den hjerneflugt, som i denne tid finder sted i flere lande i EU. EØSU er i flere udtalelser⁽¹³⁾ kommet ind på behovet for at tage konkrete skridt til at realisere det europæiske forskningsrum og har påpeget, at fri bevægelighed for forskere, videnskabelig viden og teknologi burde udgøre den "femte frihed" i det indre marked.

4.2 Erhvervs kvalifikationer

4.2.1 EØSU deler Kommissionens bekymring over misforholdet mellem uddannelse og arbejdsmarked. Et uddannelsessystem uden forbindelse med arbejdsmarkedet kan føre til ufuldstændige kvalifikationer og, endnu værre, til arbejdsløshed⁽¹⁴⁾. EØSU er enig i, at der bør fokuseres mere på en revision af den almene uddannelse og erhvervsuddannelse og skabes bedre forståelse af sammenhængen mellem almen uddannelse, erhvervsuddannelse og beskæftigelsesverdenen, således at førstnævnte reelt kan imødekomme arbejdsmarkedets behov. Udvalget understreger også vigtigheden af, at *arbejdsmarkedets parter og det organiserede civilsamfund deltager med henblik på at sikre en erhvervsuddannelse, der er relevant for arbejdsmarkedet*⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁰⁾ STEM er forkortelsen for den engelske betegnelse.

⁽¹¹⁾ Ifølge CEDEFOP kan efterspørgslen efter højt kvalificerede personer stige med 16 millioner indtil 2020 og efterspørgslen efter personer med kvalifikationer på mellemhøjt niveau med 3,5 millioner, mens efterspørgslen efter personer med lave kvalifikationer kan falde med 12 millioner.

⁽¹²⁾ Erfaringer i nogle medlemsstater har vist, at det er muligt at gøre matematikundervisningen sjovere.

⁽¹³⁾ EUT C 95 af 23.4.2003, s. 8, EUT C 218 af 11.9.2009, s. 8, EUT C 306 af 16.12.2009, s. 13, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 39, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 121, EUT C 181 af 21.6.2012, s. 111, EUT C 299 af 4.10.2012, s. 72, EUT C 229 af 31.7.2012, s. 60, EUT C 44 af 15.2.2013, s. 88, EUT C 76 af 14.3.2013, s. 43, EUT C 76 af 14.3.2013, s. 31.

⁽¹⁴⁾ UNESCO's reviderede henstilling om teknologisk uddannelse og erhvervsuddannelse peger på, at på grund af den igangværende eller ventede enorme videnskabelige og teknologiske samt socio-økonomiske udvikling, som karakteriserer vor tid, herunder især globaliseringen og revolutioneringen af informations- og kommunikationsteknologien, bør teknologisk uddannelse og erhvervsuddannelse være vigtige elementer i uddannelsen i alle lande (UNESCO, 2001).

⁽¹⁵⁾ Memorandum on Cooperation in Vocational Education and Training in Europe Berlin, 10.-11. december 2012

4.2.2 Uddannelse i og attestering af ikt-kompetencer har meget stor betydning for arbejdsmarkedet, og det er derfor nødvendigt at investere i passende programmer, som kan garantere disse kompetencer inden for erhvervsuddannelserne og de videregående uddannelser, navnlig blandt unge kvinder. EØSU støtter forslaget om et europæisk kvalitetsmærke for industrien og for uddannelse og attestering på ikt-området.

4.2.3 EØSU understreger, at alle mennesker har ret til at råde over en vifte af kundskaber og kompetencer, som sætter dem i stand til at integrere sig fuldt ud i arbejdslivet og i samfundet. Retten til en erhvervsrettet uddannelse bør ikke kun gælde for de unge, som skal ud på arbejdsmarkedet, men for alle arbejdstagere, således at de kan holde deres viden ajour og tage de udfordringer op, som de igangværende ændringer medfører. Beskæftigelsesevne er ikke kun vigtig for de unge.

4.2.4 Læring på arbejdspladsen og især de tosporede systemer, som kombinerer klasseundervisning med lærlingeforbud, kan spille en vigtig rolle i de ændringer, der er nødvendige for at skabe beskæftigelse⁽¹⁶⁾, men de bør også indgå i uddannelsessystemet, hvilket kræver en afklaring af de forskellige aktørers rolle. Det er af afgørende betydning at vække skolernes og virksomhedernes interesse for denne læringsform⁽¹⁷⁾.

4.3 Fremme af åben og fleksibel læring

4.3.1 Erkendelsen af, at paradigmerne udvikles med en hidtil uset hastighed (overgang fra et industrisamfund til et videnssamfund og derfra til et netværkssamfund), gør det nødvendigt med en mere kreativ og innovativ tilgang, som forbinder forskellige livs- og aktivitetsområder, identificerer og udnytter de opnåede fremskridt, bygger bro mellem kultur, almen og faglig uddannelse og arbejdsmarkedet, styrker komplementariteten mellem ikke-formel og formel uddannelse og samtidig fremmer lige muligheder.

4.3.2 At fremme læring er et meningsfyldt mål, hvis man giver den enkelte de nødvendige forudsætninger herfor og ikke lader det afhænge udelukkende af den indsats, som hver enkelt kan og skal gøre. I modsat fald vil de sektorer i samfundet, som i forvejen er ugunstigt stillede eller marginaliserede, fortsat stå uden for som gruppe betragtet. Derfor er det med stigende bekymring, at EØSU konstaterer, at deltagelsen i voksenundervisningsprogrammer er overordentlig lav: voksnes gennemsnitlige deltagelse i livslang læring i EU ligger ifølge Kommissionen på 8,9 % og i 7 medlemsstater på kun 5 %.

4.3.3 Det er nødvendigt at forbedre procedurerne for anerkendelse af kundskaber erhvervet uden for skolen (ikke-formel

⁽¹⁶⁾ Meddelelsen nævner følgende sektorer, som har et vækstpotentiale: informations- og kommunikationsteknologierne (ikt), sundhed, kulstoffattige teknologier, tjenesteydelser til personer og virksomheder, maritim økonomi og miljøsektorer samt sektorer, som i forbindelse med store ændringer har brug for mere kvalificeret arbejdskraft.

⁽¹⁷⁾ Erfaringerne i Østrig med tosporede systemer er et eksempel på en god praksis, som fortjener en nøje analyse af, hvad der kræves for at indføre dem, og af de resultater, der i mellemtiden er opnået.

uddannelse), som i øjeblikket er for stive, men det er også vigtigt at understrege, at de beslutninger, der træffes, bør være resultatet af samråd mellem de berørte arbejdsmarkedsparter og andre organisationer i civilsamfundet, og at det bør være staten, som garanterer kvaliteten af denne anerkendelse. Anerkendelsesprocedurerne kan bidrage mere effektivt til at gøre fordelene ved ikke-formel uddannelse mere synlige især for arbejdsmarkedets parter. Det er endvidere vigtigt, at oplysningerne om procedurerne for anerkendelse og godkendelse af kompetencer gøres så omfattende og letforståelige som muligt, så det sikres, at oplysningerne kommer alle til gavn.

4.3.4 I en tid med høj arbejdsløshed, især blandt de unge, står Europa over for den afgørende udfordring på mellemlangt og langt sigt at anlægge en ny mere åben og fleksibel tilgang til kompetenceerhvervelse. For at tage disse udfordringer op må medlemsstaterne blandt andet:

- a) sikre, at alle har de nødvendige muligheder for livslang læring, som kan øge kvalifikationerne og give adgang til mere kvalificerede job for derigennem at opfylde Europa 2020-strategiens mål om "inklusive vækst";
- b) sikre de unge mulighed for at søge rådgivning hos erhvervsvejledere;
- c) gennem konkrete, innovative og kreative initiativer, som aftales i den sociale dialog, at forbedre uddannelsen (efteruddannelse og omskoling) for dem, der er på arbejdsmarkedet eller som ønsker at komme ud på arbejdsmarkedet, men som ikke har tilstrækkelige kvalifikationer i kraft af deres skolegang eller aktiviteter uden for skolen. I forbindelse med disse initiativer er det vigtigt at tage hensyn til den enkelte arbejdstagers alder, erfaring og viden;
- d) knæsette den enkeltes ret til attesteret uddannelse af høj kvalitet ved at fastsætte et årligt antal undervisningstimer for alle arbejdstagere, uafhængigt af kvalifikationsniveau og kontraktform;
- e) tilskynde til, at der i virksomhederne udarbejdes kompetenceudviklingsplaner i et samarbejde mellem ansatte og arbejdsgivere og under hensyntagen til virksomhedernes, især SMV'ernes, vilkår som fastsat i aftalerne mellem arbejdsmarkedet parter på europæisk plan;
- f) støtte initiativer, som har til formål at gøre kompetencer erhvervet uden for det formelle system mere synlige, styrke anerkendelsen af ikke-formel uddannelse og sikre dens kvalitet.

4.3.5 EØSU støtter Kommissionens planer om at skabe et europæisk område for kompetencer og kvalifikationer for at sikre øget harmonisering og gennemsigtighed i anerkendelsen af kompetencer og kvalifikationer i EU.

4.4 Støtte til de europæiske lærere

4.4.1 EØSU anerkender ligesom Kommissionen den nøglerolle, som lærere og undervisere spiller for forbedringen af uddannelsen og for tilskyndelsen af børn og unge til at opnå de kvalifikationer, som er nødvendige for at imødegå globaliseringsens udfordringer. Derfor forekommer det at være en nødvendig og positiv strategi at satse på uddannelse og ansættelse af velkvalificerede lærere og undervisere.

4.4.2 Selv om gode lærere og undervisere kan gøre udslaget, betyder dette dog ikke, at undervisningen alene er determinerende for elevernes indlæring, og man må heller ikke undervurdere den socioøkonomiske kontekst.

4.4.3 I en situation med store og dybtgående økonomiske, sociale og teknologiske ændringer er det yderst vigtigt at betragte lærerfaget som et nøgleelement i udviklingen af en uddannelse af høj kvalitet, som kan tilpasse sig vor tids krav. For at nå dette mål er det også af vital betydning at forbedre lærernes faglige og pædagogiske uddannelse, at sørge for passende løn- og karrierevilkår og at gøre lærerfaget mere attraktivt for de unge. Det er endvidere særdeles vigtigt at sikre en bedre kønsmæssig ligevægt i rekrutteringen af lærere.

4.4.4 Udvalget bemærker, at det i forbindelse med ansættelsen af lærere er ønskeligt at inddrage diversitetshensyn, især med hensyn til etnisk oprindelse, kultur, religion, alder osv. Endvidere er det i en situation med fri bevægelighed for personer og migrationer særligt vigtigt at styrke sprogkundskaber og interkulturelle kommunikationsfærdigheder blandt såvel børn og unge som lærerstaben for at forbedre samarbejdet også i situationer med forskellige modersmål. Lærerne bør tilbydes en passende uddannelse, som sætter dem i stand til at arbejde med skoletrætte eller nødlidende elever, i socialt belastede eller eksklusionsstruede miljøer. Der er derfor behov for lærere, der kan tilpasse sig et multikulturelt og mangesidet læringsmiljø⁽¹⁸⁾.

4.5 Finansiering af uddannelse

4.5.1 EØSU bifalder Kommissionens tilsagn om at sætte mere fokus på finansieringen af uddannelse begyndende med en debat med de mest relevante aktører om fordelene ved at investere i uddannelse⁽¹⁹⁾. Udvalget støtter ligeledes hensigten

⁽¹⁸⁾ EUT C 151 af 17.6.2008, s. 41; EUT C 218 af 11.9.2009, s. 85.

⁽¹⁹⁾ UNESCO har offentliggjort en ny undersøgelse, som analyserer erhvervslivets og private fondes bidrag til uddannelse, og som viser, at disse midler kun udgør i alt 683 millioner USD om året. For at se dette bidrag i et større perspektiv, skal det anføres, at det svarer til 0,1 % af verdens to største olieselskabers omsætning eller værdien af to Airbus A380-fly. Det er faktisk et minimalt bidrag sammenlignet med de 16 mia. USD, der er nødvendige på årsbasis for at sikre alle børn adgang til grundskolen. Indlæg på forummet i Davos, den 23. januar 2013.

om sammen med arbejdsmarkedets parter at undersøge, hvordan der kan gives større mulighed for kvalitetsuddannelse på arbejdspladsen.

4.5.2 EØSU anser det for positivt, at medlemsstaterne sætter gang i debatter på landsplan om mekanismer for bæredygtig finansiering af almen og faglig uddannelse. På trods af at der er sat fokus på dette forhold, opleves der imidlertid et fald i finansieringen af den almene og faglige uddannelse i mange medlemsstater⁽²⁰⁾. Udvalget understreger betydningen af en bred og permanent deltagelse af arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer i hele processen. Det bifalder indsatsen for at inddrage den private sektor i samfinansieringen af uddannelsessektoren, herunder navnlig erhvervs- og efteruddannelse, men anbefaler samtidig, at der fastlægges klare kriterier om delt ansvar mellem den offentlige og private sektor i sådanne tilfælde. Dette må ikke betyde, at staten fratages ansvaret for de forpligtelser, der er indgået på nationalt og internationalt plan om sikring af uddannelse af kvalitet for alle⁽²¹⁾.

4.5.3 EØSU fremhæver kraftigt den betydning, programmer som Erasmus, Erasmus Mundus og Aktive Unge har for de unges mobilitet, hvis bidrag til unges personlige udvikling og til udviklingen af deres kvalifikationer og kompetencer er anerkendt af alle. Derfor bør finansieringen af dem styrkes i den nye flerårige finansielle ramme, og proceduren for udvælgelse af deltagere bør forbedres for at sikre alle lige, fair og reelle chancer. Dette bør gøres ved at tilskynde visse specifikke risikogrupper til at deltage i disse initiativer ved hjælp af programmer, og ved at tilbyde løsninger, som giver mulighed for at overvinde de økonomiske eller kvalifikationsmæssige hindringer, som mange studerende og unge støder på.

4.6 Partnerskaber

4.6.1 EØSU er enigt med Kommissionen i vigtigheden af et tættere samarbejde med de forskellige aktører og samfundsgrupper på området almen og faglig uddannelse. Partnerskaberne giver mulighed for en berigende udveksling af erfaringer og giver lejlighed til på uddannelsesområdet at inddrage aktører, som kan bidrage med og/eller ajourføre specifikke kvalifikationer, især dem, som arbejdsmarkedet efterspørger.

4.6.2 EØSU understreger det vigtige i at involvere alle berørte parter (bl.a. ungdomsorganisationer og organisationer i lokalsamfundet, skoler og lærere, forældre og værger, virksomheder og fagforeninger samt lokale, regionale og nationale myndigheder) i skolelivet og opstille klare mål, foretage regelmæssige evalueringer og tilføre tilstrækkelige midler, så

⁽²⁰⁾ Eurydice report "Funding of Education in Europe 20-2012. The Impact of the Crisis". (http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/147EN.pdf).

⁽²¹⁾ Forpligtelsen til at sikre uddannelse af kvalitet for alle er fastlagt i alle nationale forfatninger og, på internationalt plan, i sluterklæringen fra Verdenskonferencen om uddannelse for alle, UNESCO, Jomtien, 1990, og i millenniumudviklingsmålene, FN, New York, 2000, som alle EU-lande har undertegnet.

uddannelserne kan være bæredygtige. Udvalget håber, at programmet Erasmus for Alle på afgørende vis kan tjene til at støtte, opmuntre og fremme partnerskaber, som arbejder for at sikre uddannelsens kvalitet og lige muligheder. Uddannelse kræver, som den helhedsorienterede proces den er, et højt niveau af erhvervsvejledning og -rådgivning. I øvrigt er der mange skoler, som om eftermiddagen danner rammen om kulturelle aktiviteter, møder og vedvarende uddannelsestilbud til flere aldersgrupper fra forskellige befolkningsgrupper. En sådan god praksis bør udbredes.

4.6.3 EØSU anerkender ungdomsorganisationernes store betydning for de unges deltagelse og deres bidrag til løsningen af de enorme problemer, som de unge i dag slås med. Blandt

disse problemer er den største naturligvis ungdomsarbejdsløshed, hvis høje niveauer er helt uacceptable. Det kan være en positiv strategi at etablere partnerskaber med disse organisationer for at styrke erhvervelsen af "bløde færdigheder", f.eks. organisation, kommunikation, lederskab, initiativrigdom, sprogkunderskaber m.m., forudsat at man også stiller de nødvendige midler til rådighed til de pågældende aktiviteter ⁽²²⁾.

4.6.4 EØSU støtter ideen om at skabe garantisystemer for de unge i medlemsstaterne, som finansieres af en særlig fond og inden for rammerne af det flerårige finansielle program, men mener dog, at 6 mia. EUR er klart utilstrækkeligt i betragtning af, at en del af dette beløb tages fra Den Europæiske Socialfond.

Bruxelles, den 10. juli 2013.

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²²⁾ En rapport fra universitetet i Bath/GHK 2012 har vist den formelle uddannelses indvirkning på de unges beskæftigelsesegnethed og den betydning, som ungdomsorganisationerne kan have på dette område.